

NHO/KS/DIFI NASJONALT PROGRAM
FOR LEVERANDØRUTVIKLING
Gevinstanalyse
«Sikring og varsling»

KUNDE

NHO/KS/Difi Nasjonalt program for
leverandørutvikling

KONTAKTPERSON

Tore Andre Sines

TEMA

Gevinstanalyse

SELSKAP

Analyse & Strategi

FORFATTERE

Anette Aasen og Therese Holm Thorvaldsen

DATO

September 2016

INNHold

1	Sammendrag	4
2	Innledning	6
2.1.1	Bakgrunn – kort om metode for innovative offentlige anskaffelser	6
2.2	<i>Generell Metode for gjennomføring av gevinstanalyser</i>	6
2.2.1	Innkjøpsspesifikke gevinster	8
2.2.2	Fremgangsmetode for gevinstanalyser	9
2.2.3	Verdisetting av gevinster	9
2.3	<i>Metodisk tilnærming for gevinstanalyse – «løsning for sikring og varsling»</i>	10
2.3.1	Avgrensninger	10
2.3.2	Arbeidsmetode	11
3	Gevinstanalyse «sikring og varsling»	12
3.1	<i>Bakgrunn og status for prosjektet</i>	12
3.2	<i>ordinær innkjøpsprosess – Alternativ 1</i>	13
3.3	<i>Dagens løsning for sikring og varsling – alternativ 0</i>	13
3.4	<i>Gevinster i Innkjøpsprosessen</i>	13
3.4.1	Arbeidstimer i gjennomføring av innkjøpet.....	13
3.4.2	Kvalitet i markedshenvendelsen.....	14
3.4.3	Læring og erfaringer gjennom innkjøpsprosessen	15
3.5	<i>Kostnader ved ulike alternativ</i>	15
3.5.1	Dagens situasjon – Kameraovervåkning (alt. 0).....	16
3.5.2	Ordinær anskaffelsesprosess – Manuelt vakthold (alt. 1).....	16
3.6	<i>gevinster tallfestet ved Dagens løsning for sikring og varsling</i>	17
3.7	<i>Øvrige gevinster, ikke tallfestet, ved løsningen med kameraovervåkning</i>	17
4	Gevinster i totalmarkedet	18
4.1	<i>Innkjøpet i totalmarkedet</i>	18
4.2	<i>Innkjøpsprosessen – Overføringsverdi til totalmarkedet</i>	19
4.3	<i>Spredning av metodikken</i>	20
5	Overføringsverdi til andre markeder	20

1 SAMMENDRAG

I denne rapporten presenteres gevinstanalysen av pilotprosjektet «Sikring og varsling» som ble gjennomført av Romerike Avfallsforedling IKS (ROAF) ved å benytte metoden for innovative offentlige anskaffelser. Metoden innebar dialog mellom ROAF og potensielle leverandører som var interessert i å utvikle en løsning for sikring og varsling på anleggene, ROAF Miljøpark på Bøler, et nedlagt deponi med gasshus og 7 gjenvinningsstasjoner (Nittedal, Fet, Gjerdrum, Lørenskog, Sørum, Enebakk og Aurskog). Løsningen skulle være bedre tilpasset anleggenes behov, enn det som allerede var kjent for innkjøper av løsninger.

Gevinstanalysen viser at løsningen for sikring og varsling anskaffet med metode for innovative offentlige anskaffelser, har gitt store gevinster. Størst gevinst synes å være i form av besparelser knyttet til drift av løsningen, og utgifter i forbindelse med hærverk og innbrudd. Det er også andre ikke-prissatte gevinster som følger med løsningen med kameraovervåkning fremfor manuelt vakthold.

Informasjon om kostnader tilknyttet dagens løsning og løsningen med manuelt vakthold, baserer seg på informasjon gitt av innkjøper (ROAF). Leverandøren av løsningen er Skan-Kontroll.

Både innkjøper og leverandør bekrefter at de la mer arbeid i selve innkjøpsprosessen, sammenliknet med en tradisjonell innkjøpsprosess. Begge parter mener at dialog med markedet er en investering som åpner for bedre konkurranse (ikke bare konkurranse på pris) og innovative løsninger som er fremtidsorienterte. Verken ROAF eller Skan-Kontroll tror de ville nådd frem til løsningen de har i dag med tradisjonell anskaffelsesmetode. Innkjøper har fått økt kompetanse om metodikken rundt innovative offentlige anskaffelser. Fremtidige anskaffelser som gjøres etter denne metodikken kan en forvente at krever mindre ressurser enn første gang dette ble gjort, ettersom kunnskap om metodikken har økt. Under følger en oppsummering av ikke-prissatte gevinster ved prosessen for innkjøpet av sikring- og varslingsløsningen.

Tabell 1-1. Oppsummert prissatte og ikke-prissatte gevinster av den innovative innkjøpsprosessen

Pilotprosjektet	Generelle gevinster ved innovativ innkjøpsprosess	Gevinst
Innkjøpsprosess	Arbeidstimer	-52 000
	Kvalitet i markedshenvendelsen	++++
	Læring og erfaring gjennom innkjøpsprosessen	+++

Det var aldri aktuelt å ikke gjøre et innkjøp ettersom avtalen ROAF hadde om manuelt vakthold hadde en varighet på fire år. Avtalen var på vei til å utløpe, slik at dersom ROAF ikke hadde brukt innovativ metode ville de gjort innkjøpet på ordinært vis og endt opp med samme løsning som de allerede hadde. Under følger prissatte og ikke-prissatte gevinster ved løsningen med manuelt vakthold sammenliknet med løsningen med overvåkingskamera.

Tabell 1-2. Oppsummert prissatte og ikke-prissatte gevinster sett opp mot alternativet med ordinær innkjøpsprosess

Pilotprosjektet	Gevinst sett opp mot alternativet med ordinær innkjøpsprosess	Gevinst
Løsning for sikring og varsling	Gevinst over en femårs periode	689 095
	Avdekke tidlig branntilløp	+++
	Miljøhensyn – redusert bilkjøring	++

Innenfor prosjektets rammer var det ikke mulig å skaffe oversikt over totalmarkedet, altså hvordan løsningen for sikring- og varsling er i alle andre kommunale renovasjonsselskaper i Norge. Derfor har vi i stedet synliggjort potensielle gevinster for tre scenarier, der totalmarkedet er definert som 20%, 40% eller 60% av de 110

kommunale renovasjonsselskapene i Norge. Vi understreker at dette er potensielle gevinster i totalmarkedet, og kun ment som en illustrasjon.

Tabell 1-3. Potensielle gevinster ved oppskalering til totalmarkedet

Totalmarkedet	Gvinster ved innovativ innkjøpsprosess	Gevinst
Totalmarkedet	Oppskalert gevinst til 20% av kommunale renovasjonsselskaper	15 160 087
	Oppskalert gevinst til 40% av kommunale renovasjonsselskaper	30 320 173
	Oppskalert gevinst til 60% av kommunale renovasjonsselskaper	45 480 260
Innkjøpsprosess	Gjenbruk av kravspesifikasjon	++++
Metodeutvikling og fremtidsutfordringer	Spre metodikken, samfunnseffekter	+++

Oppsummert finner vi potensielle gevinster for både innkjøper (og dermed kommuner), leverandør og samfunnet som helhet, ved en fremtidsrettet og teknologisk løsning for sikring og varsling på avfallsanlegg. Hovedgevinsten ved den nye løsningen kommer i form av besparte kostnader som følge av utnyttelse av ny teknologi, slik at løsningen virker avskrekkende på uvedkomne som ønsker å stjele og gjøre hærverk samt oppdager brantilløp på et tidlig stadiet.

2 INNLEDNING

Analyse & Strategi har i 2016 inngått rammeavtale med NHO for gjennomføring av gevinstanalyser av piloter gjennomført i Nasjonalt Program for Leverandørutvikling. Analysene bygger både på tidligere arbeid i følgeevalueringen og et betydelig datainnsamlingsarbeid med et eksplisitt fokus på gevinster. Fra tidligere har Analyse & Strategi også følgeevaluert programmet.

For å avdekke tydeligere hvilke gevinster som kommer av å benytte metode for innovative offentlige anskaffelser fremfor ordinær innkjøpsprosess, gjør vi i denne studien et dykk ned i pilotprosjektet «Løsning for sikring og varsling» for å analysere konkrete gevinster av å ha benyttet metoden for leverandørutvikling.

I denne rapporten presenteres en gevinstanalyse av pilotprosjektet «Sikring og varsling» som ble gjennomført av ROAF. Rapporten presenterer først metoden for innovative offentlige anskaffelser, og deretter vår metode for å vurdere gevinster av denne typen anskaffelser. Videre følger gevinstanalysen av «Sikring og varsling» og oppskalering av gevinster til totalmarkedet og andre markeder.

2.1.1 BAKGRUNN – KORT OM METODE FOR INNOVATIVE OFFENTLIGE ANSKAFFELSER

NHO/KS/DIFI Nasjonalt Program for Leverandørutvikling skal bidra til at offentlige anskaffelser i større grad stimulerer til innovasjon og verdiskaping. I programmets *Strategidokument og programbeskrivelse* blir leverandørutvikling beskrevet på følgende måte:

Leverandørutvikling kan forstås som et samspill mellom det offentlige og leverandører, hvor det offentlige tilrettelegger anskaffelsesprosesser som utfordrer og utvikler leverandørens innovasjons- og konkurransevne, slik at de er i stand til å dekke oppdragsgivers fremtidige behov og dermed sikrer en bedre utnyttelse av samfunnets ressurser.

Metode for innovative offentlige anskaffelser er særlig aktuell der en innkjøper skal kjøpe et produkt eller en tjeneste, og er usikker på hvilke muligheter markedet gir. Hovedtanken er at man gjennom en bred dialog med markedet får kjennskap til hva som er mulig, og utformer funksjonelle kravspesifikasjoner, hvor leverandøren får større teknisk frihet. Steg for steg tar metodikken deg gjennom å identifisere behov, planlegge og organisere innkjøp, å gjennomføre en bred dialog med markedet, å gjennomføre konkurransen og til slutt hvordan man skal implementer og følge opp innkjøpet. Metodikken og programmet presenteres nærmere på www.leverandorutvikling.no.

2.2 GENERELL METODE FOR GJENNOMFØRING AV GEVINSTANALYSER

Direktoratet for økonomistyring (DFØ) definerer i sin veileder for gevinstrealisering¹ en gevinst som en *effekt* som blir sett på som positivt for minst én interessent. Effekt defineres som en forandring i tilstand hos brukeren eller i samfunnet som har oppstått som følge av et tiltak. Gevinster kan altså være knyttet til alt fra en enkelt bruker av en tjeneste, til større samfunnsmessige effekter. Videre kan gevinster også være knyttet til selve aktiviteten som gjennomføres, for eksempel ved endrede arbeidsmetoder eller ved tid spart på en arbeidsprosess.

¹ http://www.dfo.no/Documents/FOA/publikasjoner/veiledere/DF%c3%98%20veileder%20-%20Gevinstrealisering_web.pdf

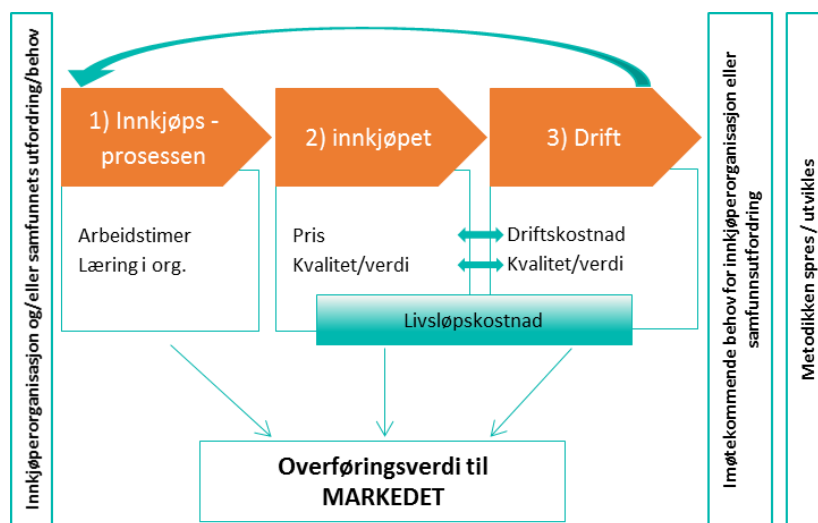
Ved bruk av metode for innovative offentlige anskaffelser legges det i dag ikke opp til å på forhånd definere konkrete kriterier eller indikatorer for hvilke gevinster innkjøpet skal gi. Ved gjennomføring av en gevinstanalyse må man derfor ta utgangspunkt i hvilke generelle gevinster man kan forvente ved bruk av metode for innovative offentlige anskaffelser. Likevel er alle innkjøp unike og har ulike behov som skal imøtekommes. Figur 2-1 skisserer opp noen generelle gevinster man kan få ut ved å bruke metodikken.

For den enkelte gevinstanalyse må man definere hvilke behov som skal imøtekommes ved innkjøpet og skape oversikt over gjeldende forutsetninger. Deretter kan man følge interessante spor innenfor de ulike temaene. Vår metode for gevinstanalyse følger to dimensjoner:

- Den ene dimensjonen er innkjøpsfasen, der vi ser på prosessen bak innkjøpet, det foretatte innkjøpet og selve driften. Hvor gevinstpotensialet er størst vil variere fra innkjøp til innkjøp, men gevinster og investeringer kan finnes i fasene som illustrert i Figur 2-1.
- Den andre dimensjonen er overføringsverdi, der vi både ser på gevinsten knyttet til det konkrete innkjøpet, og gevinsten knyttet til å kunne overføre denne læringen/effekten til andre innkjøp lokalt og til resten av samfunnet.

I gevinstanalysen settes det videre som en forutsetning at spredning av metode for innovative offentlige anskaffelser er et gode, og spredning/utvikling av metodikken settes derfor opp som en mulig gevinst.

Figur 2-1. Generisk mal for gevinstanalyser

For kartlegging av gevinster settes det opp to alternativer som den innovative innkjøpsprosessen kan vurderes opp mot:

Alternativ 1: Situasjonen om innkjøpet ikke hadde vært gjennomført

Alternativ 2: Situasjonen om innkjøpet hadde fulgt en ordinær innkjøpsprosess

Under følger en overordnet gjennomgang av hva man normalt vil se etter i de enkelte fasene. Siden varen, tjenesten eller løsningen som kjøpes inn med metode for innovative offentlige anskaffelser kan være alt fra binders til konsulenttjenester vil det være stor variasjon knyttet til hvilke parametere man vil se etter ved analyse av gevinster.

2.2.1 INNKJØPSSPESIFIKKE GEVINSTER

Investeringer og gevinster i innkjøpsprosessen

Generelt vil størrelsen på gevinsten og investeringen i innkjøpsprosessen avhenge av om metode for innovative offentlige anskaffelser har blitt gjort før på samme produkt, og om innkjøperen har gjort det før.

Vi vil her for det første se på arbeidsinnsats i innkjøpsprosessen. Innkjøpsprosessen vil normalt, særlig de første gangene en organisasjon gjennomfører den, være mer omfattende og kostnadskrevenne enn en normal innkjøpsprosess både for innkjøper og leverandør. Normalt vil den derfor ha en negativ konsekvens i tid, kroner og øre. En slik prosess regnet i kroner og øre må derfor sees på som en *investering* når metode for innovative offentlige anskaffelser benyttes. Størrelsen på investeringen vil avhenge av innkjøpers erfaring med metodikken.

En rekke gevinster kan potensielt utløses allerede i innkjøpsprosessen. Vi legger derfor, for det andre, særlig vekt på verdien av at innkjøper gjennom prosessen har fått **mer kunnskap om markedet**, og oversikt over hva markedet kan tilby. For det tredje vil vi her også legge vekt på **læring og kunnskapsutvikling** for deltagende aktører på innkjøpsiden, samt innovasjon hos leverandørene.

Kostnader og gevinster tilknyttet selve innkjøpet

I metoden for gevinstanalyse ser vi på størrelsen på investeringen som er foretatt ved selve innkjøpet dersom dette er blitt gjort, siden det er interessant for å sammenligne med alternativet innkjøper antagelig hadde fått ved å gjennomføre en ordinær innkjøpsprosess, eller ved ikke å ha gjennomført innkjøpet.

Kostnader og gevinster knyttet til driften/leien av produktet

Her ser vi på kostnader og gevinster knyttet til driften av det som er anskaffet. Alle utgifter forbundet med den løpende driften av en virksomhet er driftskostnader. Dersom disse er lavere enn hva man ville fått ved å gjennomføre innkjøpet etter normal prosess, eller ved ikke å gjennomføre innkjøpet, har man en positiv gevinst.

Videre vil det være viktig å se nærmere på gevinster knyttet til **kvalitet i produktet**, både for bruker og for innkjøper. Kvalitet behandles både gjennom opplevde nytteverdi av det som er anskaffet/skal anskaffes, og gjennom hvilke økonomiske besparelser en investering fører til når hele anskaffelsens levetid tas med i beregning. Gevinster oppstår når vi får samme kvalitet til en lavere pris, eller høyere kvalitet til samme pris.

Overføringsverdi til egen innkjøperorganisasjon

Det å ha gjennomført metode for innovative offentlige anskaffelser kan videre ha gevinster for innkjøperorganisasjonen ved at deltagere i prosessen 1) tar med seg det man har lært til andre innkjøp, 2) man har fått utarbeidet en funksjonell kravspesifikasjon som andre innkjøp i samme organisasjon kan trekke erfaringer fra, og/eller 3) man kan bygge videre på det innkjøpet som er foretatt.

Dette kan blant annet skje ved at prosjektdeltagere deltar i andre innkjøp, at de på en formell eller uformell måte deler erfaringer med andre i organisasjonen, eller at erfaringene direkte bidrar til en endring av organisasjonens innkjøpsstrategi.

Overføringsverdi til øvrige innkjøp og helhetlig samfunnsverdi

Analyse av gevinstene for øvrige innkjøp baseres på de potensielle gevinster/effekter vi finner for anskaffelsen som etterspørres av de som deltar i prosjektet. Deretter skaleres denne gevinsten opp, basert på antakelser om totalmarkedet. Ved overføring til totalmarkedet vil vi normalt vurdere effekter i de tre fasene; innkjøpsprosessen, innkjøpet og drift.

For produkter med direkte overføringsverdi til markedet, det vil si at flere kan benytte mer eller mindre samme kravspesifikasjon for å løse tilsvarende utfordring, bør investeringen i innkjøpsprosessen bli minimal.

2.2.2 FREMGANGSMETODE FOR GEVINSTANALYSER

Fordi det er stor forskjell mellom innkjøpene som følger en innovativ innkjøpsprosess vil det være en betydelig variasjon med tanke på hvilke konkrete gevinster man kan finne. Nedenfor har vi satt opp en overordnet trinnvis tilnærming til metoden.

Trinn 1: Kartlegge bakgrunn for å igangsette innkjøpsprosessen, og for å få klarhet i hvilke andre alternativer innkjøper hadde. Er det et alternativ å ikke gjennomføre innkjøpet? Hadde man kunne anskaffe det som nå utvikles uten metode for innovative offentlige anskaffelser?

Trinn 2: Overordnet kartlegging av hva man konkret har fått ut av metode for innovative offentlige anskaffelser, og hvordan situasjonen hadde vært dersom man hadde gjennomført innkjøpet etter normal prosess, eller ikke gjennomført innkjøpet i det hele tatt.

Trinn 3: Identifiser konkrete differanser i kostnad mellom alternativene/situasjonene, og kartlegge hvor stor andel av differansen som kan tillegnes metode for innovative offentlige anskaffelser. Her er det viktig å kartlegge andre mulige årsaksforklaringer.

Trinn 4: Kartlegge mulighet for å prissette gevinstene.

2.2.3 VERDISSETTING AV GEVINSTER

For gevinster som er mulig å prissette gjøres dette så nøyaktig som mulig i kroner og øre. I dette ligger det også å gjøre en beregning av det relative bidraget fra metode for innovative offentlige anskaffelser.

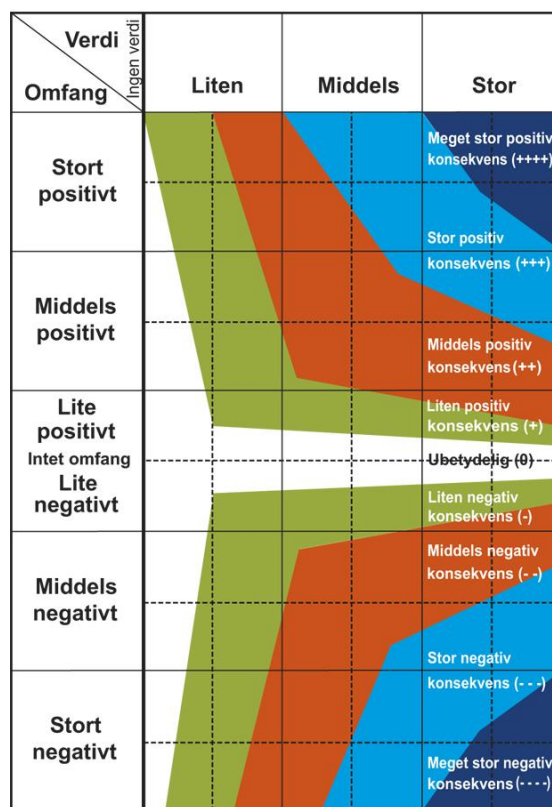
Så langt det er mulig vil vi søke å få frem konkrete tall på gevinster for det enkelte innkjøpet, men flere potensielle gevinster vil være av ikke-prissatt karakter. For å vurdere denne typen gevinster tar vi utgangspunkt i Direktorat for økonomistyring² og Statens Vegvesen³ sine veiledere, i vurdering av ikke-prissatte konsekvenser. Denne metodikken er i utgangspunktet ment som en veileder for å vurdere effekter av ulike scenarier, og vi lar oss inspirere av denne for å vurdere effekter av innkjøpet med metode for innovative offentlige anskaffelser sett opp mot de alternativene som ble definert innledningsvis.

Første trinn i metoden er å vurdere *betydningen* eller *verdien* av det som påvirkes av et tiltak (liten- middels- eller stor betydning). Dette innebærer alle forventede endringer som kan tilbakeføres til gjennomføring av metode for innovative offentlige anskaffelser. Deretter vurderes *omfanget* av de endringene som er forventet innenfor området som er vurdert (fra lite til stort omfang av både positive og negative virkninger). Med omfang mener vi graden av endringer som tiltaket medfører. Avslutningsvis anslås virkningers *konsekvenser* innenfor det aktuelle området. Konsekvensen finnes ved å sammenholde områdets betydning med omfanget av tiltaket.

² http://dfo.no/Documents/FOA/publikasjoner/veiledere/Veileder_i_samfunns%C3%B8konomiske_analyser_1409.pdf

³ http://www.vegvesen.no/Fag/Publikasjoner/Publikasjoner/Statens+vegvesens+rapporter/_attachment/404875?ts=13b60ce40e0

Figur 2-2: Verdisetting ikke-prissatte gevinster

Kilde: (Statens Vegvesen, 2012)

2.3 METODISK TILNÆRMING FOR GEVINSTANALYSE – «LØSNING FOR SIKRING OG VARSLING»

2.3.1 AVGRENSNINGER

I kapittel 2.2 ble det forklart at kartlegging av gevinster forutsetter to alternativer som innkjøpsprosessen, etter metoden for innovative offentlige anskaffelser, kan vurderes mot: en situasjonen om innkjøpet ikke hadde vært gjennomført, og en situasjonen om innkjøpet hadde fulgt en ordinær innkjøpsprosess.

Uten metoden for innovative offentlige anskaffelser er innkjøper (ROAF) overbevist om at de ikke hadde nådd frem til løsningen de har i dag med kameraovervåking og ett responscenter. Før innkjøper foreslo bruken av innovativ metode for offentlig anskaffelser, ble det gjort litt markedsundersøkelser, og innkjøper forstod at den tradisjonelle vaktjenesten med fysiske personer som reiste rundt var på vei ut. Men, dette var ikke tilfelle i avfallsbransjen. Innkjøper ser for seg at situasjonen uten bruken av offentlig innovativ metode for anskaffelsen ville endt med fire nye år med tradisjonelt fysisk vakthold som tidligere. Dette sammenfaller med det som ville vært situasjonen dersom ikke innkjøpet hadde blitt gjennomført.

I analysen vil vi derfor kun kartlegge gevinster av å ha brukt metoden for innovative offentlige anskaffelser, som har ført til dagens løsning for sikring og varslings, fremfor å ha brukt ordinær anskaffelsesmetode som ville ført til løsningen med manuelt vakthold som også var tilfelle før 2015. Oppsummert har vi følgende to alternativer som vi, i gevinstanalysen, beregner kostnader for:

- Alternativ 0:** Dagens situasjon – Kameraovervåking med ett responscenter
- Alternativ 1:** Ordinær anskaffelsesprosess – Manuelt vakthold

2.3.2 ARBEIDSMETODE

For å beregne gevinster for dette pilotprosjektet baserer vi oss på den generelle metoden som beskrevet i kapittel 2.2, men gjør noen prosjektspesifikke tilpasninger.

Vi starter med kostnader knyttet til innkjøpsprosessen, både fra leverandør- og innkjøpssiden. Videre ser vi på investerings-, drifts- og øvrige kostnader som vil påløpe for de to alternativene. I tillegg til å tallfeste kostnader og gevinster ved dagens løsning for sikring og varsling kontra alternativet med ordinær anskaffelsesprosess, gjør vi kvalitative vurderinger av øvrige potensielle gevinster.

Vi beregner prissatte og ikke-prissatte gevinster for denne konkrete anskaffelsen gjort av ROAF, og gjør videre en vurdering av gevinster i totalmarkedet. Tabellen under oppsummerer gevinstområdene analysen tar for seg, og hvilken metode som er brukt for å verdsette gevinstene.

Tabell 2-1. *Gevinstområder for pilotprosjektet*

Pilotprosjektet	Tema	Analysemetode
Innkjøpsprosess	Arbeidstimer	Tallfestet
	Kvalitet i markedshenvendelsen	Kvalitativ vurdering
	Læring og erfaring gjennom innkjøpsprosessen	Kvalitativ vurdering
Dagens løsning for sikring og varsling	Kostnader ved ulike alternativ	Tallfestet
	Prissatte gevinster ved dagens løsning	Tallfestet
	Øvrige ikke prissatte gevinster ved dagens løsning	Kvalitativ vurdering

Tabell 2-2. *Gevinstområder for totalmarkedet*

Oppskallering til totalmarked	Tema	Analysemetode
Innkjøpsprosess	Gjenbruk av kravspesifikasjon	Kvalitativ vurdering
Dagens løsning	Reduserte driftskostnader og reduserte utgifter ifb. med hærverk	Tallfestet
Metodeutvikling og fremtidsutfordringer	Spre metodikken, samfunnseffekter	Kvalitativ vurdering

Arbeidet i denne rapporten er basert på dokumentstudier og intervjuer med nøkkelpersoner. I tillegg har vi vært i kontakt med bransjeorganisasjonen Avfall Norge. Følgende intervjuer har blitt gjennomført i forbindelse med gevinstanalysen:

Tabell 2-3: *Gjennomførte intervjuer*

Navn	Stilling	Organisasjon	Intervju utført
Tor Henriksen	Seniorrådgiver innkjøp	ROAF	29.08.2016
Ruben Martinsen	Avdelingssjef Skan-Kontroll	Skan-Kontroll	30.08.2016

3 GEVINSTANALYSE «SIKRING OG VARSLING»

3.1 BAKGRUNN OG STATUS FOR PROSJEKTET

Romerike Avfallsforedling IKS (ROAF) har ansvar for innsamling og behandling av farlig avfall i åtte kommuner, Enebakk, Fet, Gjerdrum, Lørenskog, Nittedal, Rælingen, Skedsmo, Sørums, Aurskog-Høland og Rømskog. De har over 100 returpunkter for glass- og metallemballasje.

I 2014 stod et nytt helautomatisk sorteringsanlegg på Bøler ferdig (ROAF Miljøpark), og ROAF har ansvaret for tilsammen syv lokale gjenvinningsstasjoner i kommunene og et deponi med gashus. Ved disse lokasjonene er ROAF pålagt i henhold til forskrift å gjøre tilstrekkelige tiltak for å hindre fri adgang og ulovlig dumping på plassen.

Frem til 2015 ble forskriften etterlevd med inngjerding (helt og/eller delvis), porter og flere anlegg hadde kameraovervåkning og/eller mobilt vakthold der vektere besøkte lokasjonene minst to ganger i løpet av lokasjonenes stengtidsperiode. Sikringen skulle forebygge innbrudd og hærverk. Løsningen viste seg å ha liten effekt på å avverge allerede påstartede innbrudd, og den virket lite preventivt. Uvedkommende tok seg til stadighet inn på anleggene og forsynte seg av verdifullt innsamlet avfall, med den konsekvens at bl.a. farlig avfall kom på avveie.

Med dette ønsket ROAF seg en sikrings- og varslingsløsning som var effektiv, med ett responscenter og tilpasset de sikrings- og kontrollbehov ROAF til enhver tid står overfor. Løsningen skulle sikre definerte objekter og eiendeler mot innbrudd, tyveri, brann, hærverk o.l. på et tidligst mulig tidspunkt. I tillegg skulle løsningen ha en preventiv virkning på uvedkomne som måtte ønske å ta seg inn på ROAFs eiendommer utenom anleggenes åpningstid.

Innkjøper ønsket med dette en rekke behov dekket i en smart og innovativ løsning for sikring og varsling. ROAF ville dekke følgende behov⁴:

- Løsningen skal avdekke branntilløp på et tidligst mulig tidspunkt og ha direkte varsling til brannvesenet
- Løsningen skal virke preventivt med tanke på å unngå uønskede hendelser
- Løsningen skal fremstå som intuitiv og brukervennlig for ROAFs ansatte
- Løsningen skal la seg realisere i tråd med Lov om behandling av personopplysninger / datalagring, el lign
- Løsningen skal inkludere månedlig rapport (logg) over hendelser og statistikk til statistikk@roaf.no
- Ved alvorlig hendelse varsles ROAFs beredskapsvakt omgående på vakttelefon
- Ved alvorlig materiell skade på bygg/anlegg som krever strakstiltak for skadebegrensning varsles ROAFs beredskapsvakt omgående på vakttelefon
- Ved mindre alvorlig hendelse følges løsningens prosedyre for handling og ROAF varsles første virkedag per e-post
- Politiet varsles når det er relevant

På anskaffelsestidspunktet var den utbredte praksisen for sikring og varsling i avfallsbransjen, manuelt vakthold. Denne praksisen dekket ikke innkjøpers behov. Leder av innkjøp hos ROAF kjente til metoden for innovative offentlige anskaffelser gjennom deltakelse på ulike seminarer hos Difi, samt en dialogkonferanse holdt av Renovasjonsetaten i Oslo. Det ble forankret hos styret at dette var metoden som skulle benyttes ved anskaffelse av ny varsling- og sikringsløsning.

⁴ Invitasjon til dialogkonferanse, Sikring og varsling. Romerike Avfallsforedling IKS (ROAF).

I januar 2015 ble det arrangert en dialogkonferanse av ROAF, hvor målgruppen var potensielle leverandører av varsling- og sikringsløsninger. På konferansen kunne leverandørene få informasjon om hvilket behov ROAF ønsket dekket, samt gi innspill på om et slikt behov kunne la seg løse, og eventuelt hvordan. På bakgrunn av informasjon fra dialogkonferansen ble det utarbeidet en funksjonell kravspesifikasjon, som ble utlyst i april 2015. Skan-Kontroll som ble valgt som leverandør hadde oppstart med den nye løsningen sommeren 2015.

3.2 ORDINÆR INNKJØSPROSESS – ALTERNATIV 1

Med ordinær anskaffelsesmetode ser ROAF for seg at de hadde fortsatt med manuelt vakthold på lokasjonene. Dette er samme løsning som de tidligere hadde, der ROAF betalte en fast vektertjeneste som kjørte ut til de ulike lokasjonene og inspiserer anleggene. De gjorde inspeksjon to ganger i døgnet, utenom anleggenes åpningstider. Det var forskjell på vekterne, slik at noen gjorde inspeksjonen kun ved å sitte inne i bilen og se ut, mens andre gikk ut av bilen for å se. Dermed visste ikke ROAF om inspeksjonsrundene ble gjort grundig. Hver gang vekterne oppdaget at det var uvedkomne på anleggene påløp det ekstra kostnader for utrykning. Til tross for ekstra kostnader ved å oppdage at noen var der, har vektertjenesten aldri klart å ta en eneste innbruddstiv, og heller ikke klart å skremme de vekk. Det var uvedkomne på anleggene hver eneste natt, og det påløp mye kostnader tilknyttet reparasjoner av porter, gjerder, stjålet materiale og rydding.

3.3 DAGENS LØSNING FOR SIKRING OG VARSLING – ALTERNATIV 0

Dagens løsning for sikring og varsling leveres av Skan-Kontroll, og er den samme på alle anleggene. ROAF betaler en fast pris per måned for løsningen. Alt utstyr, drift og vedlikehold av utstyr og tjeneste inngår i fastprisen. Det er satt opp ett eller flere kameraer på hvert anlegg. Disse fanger opp hele område som skal sikres (som et usynlig gjerde), utenom anleggenes åpningstider. Kameraene fanger opp bevegelse og varme, slik at også tidlig branntilløp kan avdekkes. I det en uvedkommen person er på vei til å ta seg inn på områdene går alarmen og det blir gitt en beskjed over høyttaler til personen om at han/hun har blitt identifisert og må forlate området snarest. Hvis ikke personen følger dette og forsvinner, vil en ny beskjed bli gitt over høyttaleren og en vokter (evt. politi avhengig av situasjonen) tilkalles. Det er en sentral i Oslo som overvåker alle kameraene, og de får et lydvarsel når noen er i ferd med å bryte sperrelinjen, eller når det er unormal varmeutvikling på området.

3.4 GEVINSTER I INNKJØSPROSESSEN

Dette var første gangen ROAF benyttet metoden for innovative offentlige anskaffelser. Men, leder av innkjøp kjente til metoden gjennom forskjellige seminarer han hadde deltatt på hos Difi, der han ble presentert for forskjellige pilotprosjekter som var blitt gjennomført, eller som var i gang. I tillegg hadde innkjøpsleder vært på en dialogkonferanse som Renovasjonsetaten i Oslo holdt. Der fikk han en demonstrasjon av hvordan dialogkonferansen forgikk i praksis. Leverandør hadde ikke kjennskap til liknende prosess tidligere, men synes dette var en veldig interessant og spennende måte å gjøre en anskaffelse på. Det ga muligheter og utfordringer på en annen måte enn ved vanlig anskaffelsesmetode. Leverandøren opplyser om at han opplever at det ved tradisjonelle prosesser ender med lite innovasjon, og at de med lavest pris ofte kommer best ut.

3.4.1 ARBEIDSTIMER I GJENNOMFØRING AV INNKJØPET

Både leverandør og innkjøper la mer i arbeidet i selve innkjøpsprosessen, sammenliknet med en tradisjonell innkjøpsprosess. Innkjøper brukte ca. 65 timer mer ved innkjøpsprosessen gjort med innovativ metode sammenliknet med bruk av ordinær metode. Det som er medregnet som «ekstra arbeid» ved den innovative metoden sammenliknet med den ordinære metoden er dialogkonferansen inkludert forberedelser, lese/bedømme innspill fra leverandørene, 1:1 møter inkludert forberedelser og etterarbeid, samt korrespondanse i forbindelse med dialogen med leverandørene. Timeforbruk etter 1:1 møtene følger normal prosedyre for en anskaffelse. I timeestimatet er det beregnet timer for anskaffelsesgruppa som utgjorde fire

ansatte. Det var ingen ekstra kostnader utenom arbeidsinnsats som påløp ved bruk av metoden for innovative offentlige anskaffelser.

Leverandøren brukte kun timene som påløp under dialogmøtet, utover det som ville blitt brukt i en ordinær anskaffelse. Skan-Kontroll har anslått dette til å være maksimalt 4-6 timer. Innkjøper tror de langt på vei har spart timene som ble brukt på dialogmøtet i arbeidet med selve tilbudet, ettersom de da kunne levere et mer målrettet forslag som er enklere å utforme. Det var ingen ekstra kostnader utover arbeidsinnsats.

For å beregne ekstra arbeidsinnsats er det antatt en timepris på henholdsvis 800 kr/timen for innkjøper (offentlig sektor) og 1 000 kr/timen for leverandør (privat sektor).

Tabell 3-1. Investering i form av arbeidstimer, målt i lønnskostnader

	Innkjøper	Leverandør
Antall ekstra arbeidstimer	65	6
Timepris (kr/time)	800	1 000
Investering	52 000	6 000

Til tross for at flere timer blir brukt i anskaffelsesprosessen, som i omfang gir en liten økning i investeringskostnader, mener både innkjøper og leverandør at dialog med markedet, og å skrive funksjonelle kravspesifikasjoner, bidrar til bedre løsninger på behov som er ment å bli dekket av anskaffelsen.

Sett fra leverandørens side fører metoden for innovative offentlige anskaffelser til en ekstra investeringskostnad på 6 000 kr sammenliknet med en tradisjonell anskaffelse, mens innkjøper anslår en ekstra investeringskostnad til 52 000 kr.

3.4.2 KVALITET I MARKEDSHENVENDELSEN

Metoden for innovative offentlige anskaffelser ble vurdert som svært nyttig både av innkjøpssiden og leverandørsiden. Innkjøper tror ikke de hadde endt opp med løsningen de har i dag, hvis de hadde vært foruten innovativ metode for offentlige anskaffelser. Innkjøper peker på at de har fått en fremtidsorientert løsning, hvor ny teknologi anvendes fremfor manuelle tjenester. Løsningen er skalerbar og svært fleksibel, slik at dersom det bygges et nytt anlegg, eller ett blir nedlagt, er det veldig enkelt å innføre løsningen eller fjerne den. I tillegg virker løsningen preventivt. Etter ny løsning har ingen brutt seg inn på området, og personer som har vært på vei til å prøve har snudd.

Leverandør mener det var helt avgjørende for løsningen de kom frem til at ROAF gjorde anskaffelsen med dialog med markedet. Det ble sendt inn mange gode og bra forslag i mange prisklasser, men neppe løsninger og forslag som innkjøper hadde tenkt på tidligere.

Med dagens løsning for sikring og varsling dekkes alle behovene ROAF ønsker dekket, og dette mener verken leverandør eller innkjøper de ville oppnådd dersom innkjøpet hadde blitt gjort etter normal innkjøpsprosess. Metoden for innovative offentlige anskaffelser vurderes til å ha hatt stor betydning i stort omfang på kvaliteten i markedshenvendelsen i det aktuelle innkjøpet (++++).

3.4.3 LÆRING OG ERFARINGER GJENNOM INNKJØPSPROSESSEN

ROAF har gjennom innkjøp av løsningen for varsling og sikring fått økt kompetanse om metodikken rundt innovative anskaffelser. Nye anskaffelser som gjøres etter denne metodikken kan nå forventes at krever mindre ressurser enn første gang dette ble gjort, ettersom kunnskap om metodikken har økt. ROAF er i gang med en ny anskaffelse tilknyttet reklametjenester, trykkeri og profilering, der de slår sammen alt til en anskaffelse og bruker innovativ metode. Dette er en direkte følge av at prosessen med anskaffelse av sikring og varsling var en veldig vellykket måte å møte markedet på, og å gjøre en anskaffelse på.

Skann-Kontroll har gjennom tilbudsprosessen erfart at metoden har bidratt til å utfordre markedet til nyttenkning. Metodikken har stimulerte til konkurranse og innovasjon i markedet. I slike tilbud er det ikke kun plankekjøring, hvor ofte hovedsakelig pris blir avgjørende.

Å gjennomføre et innkjøp etter metode for innovative offentlige anskaffelser har hatt stor betydning i middels omfang for læring og erfaringsoverføring av denne metodikken, og får en konsekvensbeskrivelse (+++).

3.5 KOSTNADER VED ULIKE ALTERNATIV

For å sammenlikne kostnadene ved de ulike alternativene er kostnadene delt inn i investeringskostnader, og drift- og vedlikeholdskostnader. Tabell 3-2 viser en oversikt over kostnadene tilknyttet hvert alternativ. Videre i kapittelet følger en beskrivelse av hvilke elementer som inngår i de ulike kostnadene for hvert alternativ. Kostnadene baserer seg på informasjon som har kommet frem gjennom intervjuer gjort med innkjøper og leverandør.

Tabell 3-2. Investeringskostnader ved ulike alternativ

	Alternativ 0 Dagens løsning (innovativ)	Alternativ 1 Løsning ved ordinær anskaffelse
Investeringskostnad (arbeidstimer)	52 000	0
Investeringskostnad (infrastruktur)	46 250	0
Samlet investeringskostnad	98 250	0

Tabell 3-3. Driftskostnader per år ved ulike alternativ

	Alternativ 0 Dagens løsning (innovativ)	Alternativ 1 Løsning ved ordinær anskaffelse
Årlig driftskostnad	350 000	457 903*
Vedlikehold etter hærverk/innbrudd	0	68 956
Samlet driftskostnad per år	350 000	526 859

*11 684 kr var tilknyttet utrykninger.

3.5.1 DAGENS SITUASJON – KAMERAOVERVÅKNING (ALT. 0)

Dagens løsning for sikring og varsling leveres av Skan-Kontroll, og er den samme på alle anleggene. ROAF betaler en fast pris per måned for løsningen. Alt utstyr, drift og vedlikehold av utstyr og tjeneste inngår i fastprisen. Den totale kostnaden for dette var i 2015 på ca. 350 000 kroner.

Ettersom alt av utstyr for løsningen eies og driftes av Skan-Kontroll er det ingen investeringskostnader tilknyttet dette. ROAF har oppgitt at de har hatt en merkostnad tilknyttet innkjøpet av dagens løsning i form av 65 arbeidstimer. Dette utgjør en investeringskostnad på 52 000 kr. Samt en investeringskostnad tilknyttet infrastruktur på 46 250 kr.

Ettersom avtalen for dagens løsning for sikring- og varsling er tegnet for 5 år, anser vi i denne analysen dette som løsnings levetid. I tabellen under er kostnadene for 5 år presentert.

Tabell 3-4. Kostnader for 5 år med dagens løsning (hvor innovativ metode for offentlige anskaffelser er benyttet)

	1. år	2. år	3. år	4. år	5. år
Samlet investeringskostnad	98 250				
Samlet driftskostnad	350 000				
Samlet kostnad	448 250	350 000	350 000	350 000	350 000

Oppsummert koster dagens løsningen en engangsinvestering på 98 250 kr., og en løpende kostnad på 350 000 kr. per år. I løsningen er innkjøper ansvarlig for disse kostandene.

3.5.2 ORDINÆR ANSKAFFELSESPROSESS – MANUELT VAKTHOLD (ALT. 1)

Dersom innkjøper skulle gjort anskaffelsen med ordinær anskaffelsesmetode ser ROAF for seg at de hadde fortsatt med manuelt vakthold på anleggene. Dette er samme løsning som de tidligere hadde der ROAF betalte en fast vekttertjeneste som kjørte ut til anleggene og inspiserte hver kveld og natt. Denne løsningen kostet i 2014 457 903 kr, og dette inkluderer 11 684 kr som er tilknyttet utrykninger. Det var ifølge innkjøper uvedkomne på anleggene hver eneste natt. Som følge av dette påløp det mye kostnader tilknyttet reparasjoner av porter, gjerder og rydding, og i 2014 var kostanden for dette på 68 956 kr.

Det var ingen investeringskostnader tilknyttet denne løsningen. Under følger en presentasjon av kostnader per år, for løsningen med manuelt vakthold. Vi antar for enkelthetsskyld at driftskostnadene per år er de samme 5 år frem i tid.

Tabell 3-5. Kostnader for 5 år med løsningen som ville vært tilfelle dersom ordinær anskaffelsesmetode ble benyttet

	1. år	2. år	3. år	4. år	5. år
Samlet investeringskostnad	0				
Samlet driftskostnad	526 859	526 859	526 859	526 859	526 859
Samlet kostnad	526 859	526 859	526 859	526 859	526 859

Oppsummert koster løsningen med manuelt vakthold 526 959 kr per år. Innkjøper er ansvarlig for disse kostandene.

3.6 GEVINSTER TALLFESTET VED DAGENS LØSNING FOR SIKRING OG VARSLING

Sammenlikner vi dagens løsning med løsningen der vaktholdet er manuelt på anleggene, får man en engangs oppstartskostnad på 98 205 kr. Samlet sett får innkjøper en gevinst på 689 095 over en femårs periode. Gevinsten kommer som følge av lavere driftskostnader, og reduserte utgifter i forbindelse med hærverk og innbrudd. I tabellen under er årlig gevinst presentert før diskontering.

Tabell 3-6. Engangs gevinst tallfestet ved dagens løsning fremfor løsningen med manuelt vakthold

	Investering	Gevinst 1. år	Gevinst 2. år	Gevinst 3. år	Gevinst 4. år	Gevinst 5. år
Engangs investering	-98 250	-	-	-	-	-
Årlig gevinst	-	176 859	176 859	176 859	176 859	176 859
Samlet gevinst per år	-	176 859	176 859	176 859	176 859	176 859

Nåverdi av fremtidig gevinst i et 5 års perspektiv

Nåverdi er dagens verdi av fremtidige gevinster. Dersom vi antar at levetiden på løsningen er 5 år og at diskonteringsrenten er på 4%⁵, vil netto nåverdi (NNV) av besparelsen i et 5 års perspektiv uttrykkes slik:

$$NNV = N * \sum_{i=0}^t \frac{N_t}{(1+r)^t}$$

Der t = år fra investeringsåret og N_t er gevinst i år t

$$NNV = -98\,250 + 176\,859 * \frac{1}{(1+0,04)^1} + 176\,859 * \frac{1}{(1+0,04)^2} \dots \dots + 176\,859 * \frac{1}{(1+0,04)^5}$$

$$NNV = \underline{689\,095}$$

Oppsummert i kroner er dette en gevinst for innkjøper på 689 095 kr. over en femårs periode.

3.7 ØVRIGE GEVINSTER, IKKE TALLFESTET, VED LØSNINGEN MED KAMERAOVERVÅKNING

I tillegg til de økonomiske gevinstene ved den nye sikring og varslingsløsningen, er det gevinster som ikke er direkte målbare. Dette er gevinster for ROAF og samfunnet knyttet til at løsningen på et tidlig tidspunkt kan avdekke brantilløp. Det er også et miljøaspekt i løsningen som genererer gevinst for samfunnet. Det understrekes at disse gevinstene er kvalitative betraktninger som vi innenfor dette prosjektet ikke har hatt mulighet til å tallfeste.

Avdekker tidlig brantilløp

Dagens løsning vil på et tidlig tidspunkt kunne avdekke brantilløp på anleggene. ROAF håndterer mye lettantennelig og selvantennelig avfall, slik at minutter teller når det først er noe som tar fyr. I tidligere løsning ble dette håndtert med brannvarslere som reagerer på røyk eller varme, men i dagens løsning blir dette håndtert gjennom kameraer som reagerer på varme. Dermed vil alarmen gå betydelig raskere ved en påbegynnende brann i dag, sammenliknet med løsningen de hadde tidligere. Dette vil både føre til kostnadsmessige besparelser for

⁵ Direktorat for økonomistyring (2014), Veileder i samfunnsøkonomiske analyser

ROAF, men også for samfunnet. Brann i et anlegg vil kunne avgi store mengder med giftige gasser, slik at en tidlig slukking av dette vil være svært viktig for å avgrense utslippet av giftige gasser.

Å kunne avdekke branntilløp tidligere med den nye løsningen *har hatt stor betydning i middels omfang for utslipp av giftige gasser ved brann, og får en konsekvensbeskrivelse (+++)*.

Miljøhensyn

Det vil være gevinster knyttet til redusert utslipp fra bilkjøring. I løsningen med manuelt vakthold kjørte flere vektere rundt i bil og oppsøkt de forskjellige lokasjonene til ROAF, for å gjøre inspeksjon. De kjørte innom hver lokasjon to ganger i døgnet. Dette genererer mye bilkjøring når flere kjører rundt hver eneste natt, året rundt. I den nye løsningen unngår ROAF bilkjøring i løsningen sin ettersom alt overvåkes med kamera fra en hovedsentral.

Bilkjøringen blir betraktelig redusert og dette *har hatt middels betydning i middels omfang for utslipp av giftige gasser ved brann, og får en konsekvensbeskrivelse (++)*.

4 GEVINSTER I TOTALMARKEDET

For å se på de potensielle samfunns effektene for prosjektet er det ønskelig å oppskalere effektene som er funnet fra det konkrete pilotprosjektet til totalmarkedet. Gevinster i totalmarkedet er knyttet til den aktuelle innkjøpsprosessen, selve innkjøpet og spredning av metodikken for offentlige innovative anskaffelser.

For å sikre at uvedkommende ikke får tilgang til eiendom og verdier sikres lokasjonene/anleggene, men dette gjøres i dag ulikt på ulike anlegg rundt om i landet. De er gjerne inngjerdet (helt og/eller delvis) med porter, og flere anlegg har kameraovervåkning og/eller manuelt vakthold. ROAF opplevde ofte at sikringen med manuelt vakthold ikke bidro til å forebygge innbrudd og hærverk. Problemstillingen med innbrudd er forøvrig godt kjent også i andre deler av landet, og de fleste avfallsselskap må ha et sikringssystem. Bl.a. av administrasjonsbygg og diverse driftsbygninger. I denne analysen har vi derfor definert totalmarkedet med tre ulike scenarier, noe som omtales nærmere i kapitlet under. I tillegg blir gevinster knyttet til totalmarkedet vurdert.

4.1 INNKJØPET I TOTALMARKEDET

I datainnsamlingen for denne analysen er det gjort flere forsøk på å få oversikt over totalmarkedet. Med totalmarkedet mener vi i denne analysen kommuner som kan tjene på å gå fra et manuelt vakthold på anleggene til en løsning med kameraovervåkning.

Det finnes ingen nasjonal oversikt over hvordan løsningen for sikring og varsling er hos de ulike kommunale renovasjonsselskapene. Bransjeorganisasjonen Avfall Norge har ikke en oversikt over hvordan de ulike kommunale renovasjonsselskapene har organisert vaktholdet på anleggene sine. Deres inntrykk er imidlertid at de fleste anleggene er sikret med en form for manuelt vakthold. De er kjent med at noen få anlegg har tatt i bruk kameraovervåkning, men det er for tidlig å si om dette er en trend. Avfall Norge ser likevel ikke bort fra at flere kommunale renovasjonsselskaper kommer til å vurdere kameraløsninger for effektiv overvåkning fremover, ikke minst pga. den fordelen det gir for å oppdage tilløp til brann.

Det er i dag 110 kommunale renovasjonsselskaper i Norge.⁶ Totalmarkedet er her definert som 20%, 40% eller 60% av disse. Vi antar for enkelthetsskyld at renovasjonsselskapene som er totalmarkedet i dag har manuelt vakthold på sine anlegg, og at de i kroner vil kunne spare like mye som ROAF ved å bytte løsning for sikring og varsling til kameraovervåkning.

Vi ser kun på gevinsten av at løsningen med kameraovervåkning koster mindre i året (dette inkluderer en engangsinvestering) enn en løsning med manuelt vakthold, og at det er mindre utgifter forbundet med vedlikehold etter hærverk. Gevinsten ses på over en femårs periode. Oppskalerer vi gevinsten vi fant i 3.6 som totalt var på 689 095 kroner for ROAF, utgjør dette en gevinst på i overkant av 15 mill. kroner for totalmarkedet dersom dette utgjør 20% av alle kommunale renovasjonsselskaper i Norge. Tenker vi oss at 60% av alle kommunale renovasjonsselskaper i dag har manuelt vakthold, og disse går over til kameraløsning, vil det utgjøre en gevinst på 45,5 mill. kroner fordelt på 66 selskaper/kommuner over en femårs periode.

Tabell 4-1. Oppskalert gevinst i NOK - totalmarkedet

Gevinst ved dagens løsning vs. manuelt vakthold (Alt. 1)	Antall kommunale renovasjonsselskaper i Norge	Antall kommunale renovasjonsselskaper i totalmarkedet % av kommunale renovasjonsselskaper i Norge	Oppskalert gevinst – totalmarkedet (målt i lønnskostnader)
689 095	110	22 (20 %)	15 160 087
		44 (40 %)	30 320 173
		66 (60 %)	45 480 260

Oppsummert vil løsningen med kameraovervåkning versus manuelt vakthold, for 20 %, 40 % eller 60 % av alle kommunale renovasjonsselskaper i Norge, gi en gevinst på hhv. 15,2 mill. kr., 30,3 mill. kr. eller 45,5 mill. kr. over en femårs periode.

4.2 INNKJØSPROSESSEN – OVERFØRINGSVERDI TIL TOTALMARKEDET

Den innovative innkjøpsprosessen som er benyttet i dette prosjektet medfører en engangskostnad som leverandøren og innkjøper har tatt. Dette har høyst sannsynlig ført til at sikring og varslingsløsninger på anleggene har tatt en ny vending og blitt tilpasset kommunens behov. En går fra manuelt vakthold til å utnytte teknologien, og gjør dette med overvåkningskameraer. Prismessig er løsningen konkurransedyktig sammenlignet med manuelt vakthold. Kravspesifikasjonen for anskaffelsen ROAF har gjort av ny varsling og sikringsløsning er utarbeidet, og vi kan forvente at kommuner med tilsvarende utfordringer på sine anlegg vil kunne benytte mye av denne kravspesifikasjonen når de skal anskaffe tilsvarende tjeneste. Effekten av ROAF sin anskaffelse konkret, har vært at andre selskaper tilsvarende ROAF ser ut til å ta etter dem. De er veldig interessert i hva ROAF gjør, og sånn sett har Skan-Kontroll opplevd at mange nye kunder banker på døra. Skan-Kontroll har planlagt flere møter med ulike typer selskaper for å fortelle om systemet. Det vil derfor ikke være usannsynlig at også disse potensielle kundene/selskapene vil komme til å benytte seg av kravspesifikasjonene som ROAF allerede har utarbeidet, og gjøre egne tilpasninger.

⁶ Kilde: <http://loop.no/avfallsordningen/avfallsselskaper/>

Allerede utarbeidede funksjonell kravspesifikasjon for leverandør av sikring og varslingsløsning med kameraovervåkning, kan benyttes av andre kommuner/anlegg med noen tilpasninger. Dette vil lette ressursbruken i liknende innkjøpsprosesser i andre kommuner/anlegg. Dette vurderes til å ha stor betydning i stort omfang (++++).

4.3 SPREDNING AV METODIKKEN

Erfaring fra pilotarbeidet til Nasjonalt program for leverandørutvikling viser at en innovativ innkjøpsprosess er i mange tilfeller noe mer ressurskrevende enn en ordinær prosess. Innkjøpsprosessen må da sees på som en investering når metoden for innovative offentlige anskaffelser benyttes. Generelt vil størrelsen på investeringen avhenge av:

1. Om metoden benyttes for første gang på et visst innkjøp/produkt.
2. Om den benyttes for første gang av innkjøperen.

Altså vil det avhenge av om det har blitt gjort før på samme produkt, og om innkjøperen har gjort det før. Med mål om effektivisering og modernisering er det viktig at ikke alle setter i gang og forsøker å finne opp kruttet på nytt. Det er dessuten viktig at det er et reelt markedsgrunnlag for leverandører som investerer i prosessen, slik at de opprettholder motivasjon for å jobbe på denne måten. Gjennom samhandling og gjenbruk av metodikken spres den, som en døråpner for å gi innovative løsninger innpass i offentlige anskaffelser.

Dersom brukergruppen er flink til å markedsføre viktigheten av denne anskaffelsesprosessen for de som kommer til å nyte godt av en slik varsling og sikringsløsning med kameraovervåkning, vil vi anta at flere vil være interessert i å velge en slik metodikk for å få dekket sine behov. Bransjeorganisasjonen Avfall Norge fokuserer mye på metoden for innovative anskaffelser, og ROAF har orientert de som drifter anlegg i Oslo kommune og Follo kommune, om prosessen bak løsningen.

Dersom brukergruppen av metoden for offentlige anskaffelser er flink til å markedsføre viktigheten av denne anskaffelsesprosessen overfor andre innkjøpere, vil vi anta at flere vil være interessert i å velge en slik metodikk og vi vurderer dette til å ha middels betydning i middels omfang (+++).

5 OVERFØRINGSVERDI TIL ANDRE MARKEDER

Overføringsverdi til andre anlegg enn avfallsanlegg, anlegg som har områder som stenges og som trenger sikring om natten, har ikke vært mulig å vurdere pga. begrenset informasjonsgrunnlag. Eksempler på slike områder er byggeplasser, parkeringsanlegg for inntauede biler, båthavner etc. Det har blitt gjort litt arbeid for å finne ut om noen slike anlegg peker seg ut som potensielle kunder av kameraovervåkning. Imidlertid har vi landet på at ingen av anleggene peker seg ut som potensielle markeder for kameraovervåkning, enten fordi kameraovervåkning allerede er praksis eller fordi kameraovervåkning ikke er et godt alternativ for anlegget av ulike grunner som f.eks. lokasjonen til anleggene er ikke stabil overtid, ansatte føler seg overvåket etc.

**UTARBEIDET FOR NHO/KS/DIFI
NASJONALT PROGRAM FOR LEVERANDØRUTVIKLING
SEPTEMBER 2016**